
Англійська мова: ключ до успіху

*Заболотна Галина,
учитель англійської мови комунального закладу
«Харківський ліцей № 85 Харківської міської
ради», учитель I категорії
gzabolotnaya85@gmail.com*

Англійська мова в сучасному світі має набагато більше значення, ніж просто засіб спілкування. Вона стала універсальним інструментом, який сприяє якісній освіті, успішній кар'єрі, міжнародній співпраці та культурному обміну. Її роль важко переоцінити, адже англійська домінує в бізнесі, науці, технологіях, подорожах та інтернет-комунікаціях. Саме тому її часто називають мовою можливостей або ключем до успіху, який учитель передає своїм учням.

У сучасному глобалізованому світі англійська виконує роль міжнародної мови спілкування. Сьогодні нею володіють понад півтора мільярда людей, а ще мільйони вивчають її як другу. Вона є офіційною або робочою мовою в понад п'ятдесяті країнах, використовується в діяльності міжнародних організацій, таких як ООН, НАТО, Європейський Союз, Світова організація охорони здоров'я. Розвиток технологій, інтернету та глобальної торгівлі лише зміцнив її позиції, зробивши знання англійської необхідною умовою успішної взаємодії між людьми з різних країн.

Особливе місце англійська посідає в освіті та науці, тому сучасний учитель іноземної мови повинен зробити свій урок таким, щоб учні змогли отримати необхідні для життя та розвитку навички. Ключовим фактором сучасної людини є конкурентоспроможність на ринку праці, тому знання англійської мови підвищують можливості кар'єрного зростання. Відомо, що міжнародні компанії ведуть переговори, укладають контракти та здійснюють ділове листування англійською. У галузях ІТ, маркетингу, фінансів, туризму та логістики знання цієї мови вважається майже обов'язковим.

Не менш важливим є культурний аспект. Англійська відкриває доступ до надзвичайно багатой культурної спадщини світу. Фільми, книги, музика, театральні постановки – значна частина сучасного культурного продукту, що створюється англійською. Тому лише знання оригіналу дозволяє повною мірою насолодитися змістом і стилем без втрат через переклад. Крім того, спілкування з носіями мови, участь у міжнародних обмінах і подорожах збагачують світогляд, формують толерантність і розуміння культурних відмінностей.

Як же зробити так, щоб англійська дійсно стала ключем до успіху? Зрозуміло, що навчання повинно бути системним. Як зацікавити молодь, підлітків, дітей до вивчення мови й отримання задоволення від навчання? Ця проблема стоїть перед учителями вже декілька років, тим паче, що зараз наша країна переживає важкі часи. Але освітяни, незважаючи на всі перепони, працюють творчо, удосконалюючи свої уроки, відвідують різні вебінари, спілкуються, обмінюються досвідом. Вважаємо за потрібне також поділитися деякими розробками уроків, які, на нашу думку, дають можливість здобувачам освіти отримувати задоволення від навчання.

Наводимо нижче приклад уроку англійської мови, який можна адаптувати для молодших учнів, спростивши лексику й граматику, а також для старших – додати складніші вирази та діалоги.

Тема: Daily life and hobbies

Мета уроку:

- Розширити словниковий запас учнів на тему повсякденних справ і захоплень.
- Розвивати навички аудіювання, говоріння, читання та письма.
- Формувати вміння будувати прості та поширені речення в теперішньому простому часі (Present Simple).

Очікувані результати:

Після уроку учні зможуть описати свій звичайний день і розповісти про своє хобі, використовуючи 8–10 нових слів і правильні граматичні конструкції.

Матеріали:

- Картки з новими словами (можна на екрані або друковані).
- Коротке відео / аудіо англійською про повсякденне життя (1–2 хвилини).
- Робочі аркуші (завдання на лексику, граматику, письмо).
- Дошка / презентація.

Перебіг уроку

1. Привітання та мотивація (5 хв)

Учитель вітає клас, запитує кількох учнів: «What did you do yesterday?» або «What do you usually do after school?».

Мета – налаштувати учнів на тему уроку.

2. Введення нової лексики (10 хв)

Учитель демонструє 8–10 слів / виразів, пов'язаних із темою:

wake up, brush teeth, have breakfast, go to school, play football, read books, draw, watch TV, listen to music, meet friends.

Слова пояснюються за допомогою зображень і коротких прикладів. Учні повторюють вимову хором та індивідуально.

3. Аудіювання (10 хв)

Учні слухають короткий аудіозапис або переглядають відео, де людина розповідає про свій день і хобі. Потім виконують завдання:

- Виділити дії, які згадувалися.
- Відповісти на 3–4 запитання про прослуханий матеріал.

4. Граматика (Present Simple) (10 хв)

Учитель пояснює, що для опису щоденних дій використовується Present Simple. Наводить приклади:

«I wake up at 7 o'clock.»

«She plays tennis every Saturday.»

Учні тренуються утворювати стверджувальні, заперечні та питальні речення.

5. Практика говоріння (10 хв)

Учні працюють у парах. Завдання: запитати одне одного про повсякденні справи й хобі, використовуючи нову лексику та Present Simple. Приклад:

A: «What time do you get up?»

B: «I get up at 7 a. m.»

6. Письмова вправа (5–7 хв)

Учні пишуть 4–5 речень про свій типовий день і 2–3 речення про хобі, потім зачитують тексти.

Домашнє завдання:

Написати короткий твір (6–8 речень) «My Typical Day» або «My Hobby», використовуючи не менше 5 нових слів і Present Simple.

Сучасний освітній процес неможливо уявити без використання медіа. Учні щодня стикаються з великим обсягом інформації з інтернету, телебачення, соціальних мереж та інших джерел, тому на уроках варто приділяти увагу формуванню медіаграмотності шляхом інтеграції медіаосвіти в уроки. Медіаосвіта допомагає не лише критично оцінювати цю інформацію, а й розвивати навички пошуку, аналізу та творчого використання контенту. Інтеграція медіаосвіти у викладання іноземних мов відкриває додаткові можливості для формування мовних компетентностей та міжкультурної комунікації.

Медіаосвіта сприяє розвитку у здобувачів освіти кількох ключових навичок, які безпосередньо підтримують процес опанування іноземної мови. По-перше, робота з автентичними медіаматеріалами – фільмами, новинами, блогами, рекламою – забезпечує природне занурення в мовне середовище. По-друге, аналіз і створення медіатекстів мотивує учнів до активного використання мови в реальних комунікативних ситуаціях. По-третє, використання медіа допомагає формувати соціокультурну компетентність, адже через медіа відображається сучасне життя країни, мова якої вивчається.

Інтеграція медіаосвіти у викладання іноземних мов може відбуватися в різних формах. Серед найбільш ефективних можна виділити роботу з відеоматеріалами (перегляд і аналіз фільмів, серіалів, документальних програм із подальшим їх обговоренням і аналізом), використання подкастів і радіопередач для розвитку аудіювання, аналіз друкованих і онлайн-статей для розширення словникового запасу та вдосконалення навичок читання.

Створення власних медіапроектів / медіапродукції – наприклад, шкільних блогів, відеорепортажів або соціальних роликів іноземною мовою – не лише сприяє розвитку мовних навичок, а й формує у школярів цифрову грамотність. Такі завдання можуть поєднувати роботу з мовою, креативне мислення та командну взаємодію.

Поєднання медіаосвіти й навчання іноземних мов дає комплексний результат: підвищується мотивація учнів, зростає їхня здатність сприймати мову на слух у різних акцентах і стилях, розвивається критичне мислення та здатність відокремлювати достовірну інформацію від фейків. Учні починають бачити мову не як абстрактну систему правил, а як інструмент для реального життя.

Попри очевидні переваги, інтеграція медіаосвіти має свої труднощі: нестача технічних ресурсів, обмежений час на уроках, відсутність готових навчальних матеріалів. Для подолання цих проблем варто поступово вводити медіаелементи в програму, використовувати безкоштовні онлайн-ресурси, а також організовувати проєктну роботу, яку можна виконувати поза межами класу.

Приклади медіаосвітніх вправ для уроків іноземної мови

1. Відеоаналіз новин

Мета: розвиток навичок аудіювання та критичного мислення.

Учні переглядають короткий новинний сюжет (2–3 хв) іноземною мовою. Потім обговорюють:

- Хто автор матеріалу?

- Яка головна ідея?
- Чи є упередженість у подачі?
- Які слова / вирази були новими?

2. Рекламний детектив

Мета: розширення словникового запасу, розвиток аналітичних навичок.

Учитель показує кілька рекламних роликів іноземною мовою. Учні мають:

- Зрозуміти, що рекламується.
- Визначити цільову аудиторію.
- Мета реклами.
- Обговорити, які прийоми впливу використано (емоції, гумор, страх, авторитет).

3. Факт чи фейк?

Мета: формування критичного сприйняття інформації.

Учитель готує 3–4 короткі новини іноземною мовою, серед яких є вигадані. Завдання учнів – визначити, які з них можуть бути фейками, аргументуючи свою думку.

4. Медіамоніторинг тижня

Учні протягом тижня відстежують новини на одну тему з різних джерел, а потім готують мультимедійну презентацію з аналізом тенденцій.

5. Психологія реклами

Учні вивчають рекламні кампанії іноземною мовою та аналізують, які психологічні методи впливу використані (страх, гумор, авторитет, дефіцит). Результати оформлюють у короткому есе.

6. Створення медіакампанії

Групи учнів розробляють концепт соціальної рекламної кампанії (наприклад, проти булінгу чи за екологію) з гаслами, постерами, коротким відео та хештегами.

Останні роки принесли значні виклики для системи освіти в усьому світі. Пандемія COVID-19, воєнні конфлікти, економічні та соціальні потрясіння привели до часткових або повних перерв у навчанні, що спричинило освітні втрати серед учнів. Особливо гостро це відчувається у сфері іншомовної освіти, де перерви в регулярній практиці та зниження інтенсивності навчання призводять до втрати мовних навичок.

Подолання цих втрат вимагає комплексних, гнучких і сучасних підходів, які поєднують традиційні та інноваційні методи.

Причини освітніх утрат у вивченні іноземних мов

1. Переривання освітнього процесу – тривалі перерви між уроками, відсутність регулярної практики.
2. Зменшення часу живого спілкування іноземною мовою – особливо під час дистанційного навчання.
3. Психологічні фактори – стрес, зниження мотивації, відчуття ізольованості.
4. Неоднаковий доступ до ресурсів – відсутність стабільного інтернету, гаджетів, сучасних підручників.

Ефективні рішення

1. Діагностика та індивідуалізація навчання

Перед початком інтенсивної роботи важливо провести тестування, щоб визначити, які саме навички постраждали найбільше – аудіювання, говоріння, читання чи письмо. Це дозволяє розробити індивідуальні траєкторії навчання.

2. Інтенсивні мовні модулі

Уведення коротких, але насичених курсів із високою частотою занять (наприклад, щоденних або через день), що поєднують усі види мовленнєвої діяльності. Це особливо ефективно для швидкого «повернення» в мовне середовище.

3. Використання технологій та EdTech

- Платформи для адаптивного навчання (Quizlet, Duolingo, LingQ).
- Онлайн-співпраця з носіями мови через Tandem, Speaky, iTalki.
- Віртуальні класи та інтерактивні завдання в Zoom, Google Classroom, Microsoft Teams.

4. Медіаосвітній підхід

Залучення автентичних матеріалів – подкастів, відео, статей, онлайн-новин – дозволяє учням не лише відновити мовні навички, а й дізнаватися про сучасну культуру та світові події.

5. Парне та групове навчання

Робота в малих групах і мовні клуби допомагають відновити навички спілкування, підвищити мотивацію та подолати мовний бар'єр.

6. Проєктне навчання

Виконання довгострокових завдань (створення блогу, подкасту, відеопроєкту іноземною мовою) мотивує учнів і дає можливість активно застосовувати лексику та граматику.

7. Психологічна підтримка

Проведення мотиваційних бесід, використання ігор і творчих завдань допомагає знизити рівень стресу та повернути інтерес до навчання.

Отже, можемо підсумувати, що англійська мова є потужним інструментом, що здатний докорінно змінити життя. Вона відкриває доступ до знань, кар'єрних перспектив і культурного багатства, допомагає налагоджувати міжнародні контакти та почуватися впевнено в будь-якій країні світу. Інвестиція часу й зусиль у її викладання – це інвестиція в майбутнє, яке можна відкрити універсальним ключем.